Nr. 19. Wtorek 24. Stycznia 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Kraków, 19. stycznia. Na budowę kościoła w Wiédniu ku pamięci szczęśliwego ocalenia Jego c. k. Apostolskiej Mości wpłynęły następujące dalsze składki: Złożyli: parafia Tarnawiec 21k., ks. administrator Głodkiewicz 1r 1k., pani Brückner, właścicielka dóbr 10r., urzędnicy Wiśnickiego komisaryatu finansowego 12r.30k., c. k. urząd nadleśniczy w Niepołomicach 9r.40k., p. Błażowski, mandataryusz 1r., gmina Szczytniki 1r.20k., p. Karol Horn, właściciel dóbr 5r., p. Watzka, mandat. 1r., p. Józef Stehlik 1r.30k., przełożony gminy Turza. 1r.

Razem wpłynęło 44 złr. 22 kr.

Łącznie z dawniejszą sumą . . . . . . 14.965 złr. $54^3/_8$ kr. m. k., 26 sztuk dukatów w złocie i jeden rubel srebrny

Wynosi ogółem . . 15.010 złr. $16^3/_8$ kr. m. k., 26 sztuk dukatów w złocie i jeden rubel srebrny.

Sprawy krajowe.

(Rozporządzenie c. k. ministeryum finansów.)

W przeprowadzeniu traktatu handlowego i celnego z dnia 19. lutego 1853, w związku z §. 10. rozporządzenia z dnia 8. grudnia r. z. dla wykonania taryfy celnej z dnia 5. grudnia r. z. i ze względu na czynności zgromadzonej w Berlinie komisyi wykonawczej, wydało c. k. ministeryum finansów następujące rozporządzenie:

Ułatwienia w obrocie pogranicznym wzdłuż linii celnej względem państw związku celnego ustanowione dawniejszemi ugodami, mianowicie protokołem z dnia 21. października 1847 i wyjaśnieniami ministeryalnemi z 22. kwietnia 1848 i 27. grudnia 1849, albo istniejące na mocy jednostronnego, prawnego albo administracyjnego rozporządzenia, zostają zatrzymane we wszystkich punktach, któreby jeszcze przekraczały ułatwienia obrotu handlowego przyznane traktatem z dnia 19. lutego 1853 i taryfą z dnia 5. grudnia 1853. Lniane przędziwo ręczne z wolnego handlowego obrotu związku celnego można oprócz wspomnionych już w §. 10. przepisu wykonawczego z dnia 8. grudnia 1853 granic ku Prusom z Leobschütz do Seidenberg w wyższej Luzacyi, ku Saksonii z Ostritz do Schandau na prawym brzegu Elby, sprowadzać bez opłaty cła także przez granicę między Czechami a Bawaryą.

Przez granice wymienione w §. 2. przepisu wykonawczego wolno surową lnianą przędzę maszynową, jak potąd wprowadzać do tkania bez opłaty cła pod tym warunkiem, ażeby utkane z tej przędzy surowe nieblichowane płótna tą samą granicą nazad sprowadzono. Istniejące przepisy względem kontroli tego obrotu zostają w ogóle w mocy obowiązującej, z tą tylko odmianą, że miasto wymienienia nazwiska tkacza, dość jest podać nazwisko faktora, który odbiera przędzę dla rozdzielenia jej między tkaczów. Względem surowej przędzy lnianej wprowadzanej lub wywożonej przez granicę państw związku celnego do blichu, a sprowadzanej z powrotem w stanie blichowanym, mają moc obowiązującą postanowienia przepisu z dnia 4. b. m. *(L. k. a.)*

(Rozporządzenie c. k. administracyi finansów.)

Wiédeń, 20. stycznia. Przy sposobności odnowienia na rok solarny 1854 ryczałtowej ugody istniejącej między administracyą finansów i bankiem narodowym, wyszło rozporządzenie, ażeby dla pośredniczenia przesełek pieniężnych między centralną kasą państwa i głównemi kasami krajowemi używano asygnacyi bankowych, od których-to asygnacyi, bez względu na to, czyli je główna kasa krajowa w ciągu tego roku solarnego ma przyjmować lub realizować, nie będzie się opłacać żadna prowizya. *(L. k. a.)*

(Rozporządzenie c. k. ministeryum handlu, przemysłu i robót publicznych.)

Wiédeń, 20. stycznia. C. k. ministeryum handlu, przemysłu i robót publicznych wydało rozporządzenie, ażeby c. k. urzęda kolei żelaznej począwszy od dnia 1. lutego 1854 sprzedawały po zniżonej cenie jednego krajcara m. k. blankiety frachtowe, których używać muszą strony według nowych postanowień obowiązujących od dnia 1. listopada 1853 dla transportu towarów na c. k. austryackich kolejach żelaznych państwa. Od tego samego terminu ustać ma pozwolone aż do dalszego rozporządzenia wyjątkowe używanie owych formularzy listów frachtowych, które sobie strony same kazały drukować, i które w ogóle zawierały rubryki przepisanego wzoru, gdyż od 1. lutego r. b. tylko takie listy frachtowe mogą być przyjmowane, które zupełnie tę samą mają formę, co listy frachtowe wydane nakładem administracyi państwa. *(L. k. a.)*

(Rozporządzenie najwyższej władzy policyjnej.)

Wiédeń, 20. stycznia. Najwyższa władza policyjna oświadczyła w porozumieniu z ministerstwem finansów, że w ogóle trzymać się należy wyrzeczonej w §. 92 instrukcyi służbowej żandarmeryi, według której występywanie lub wkraczanie straży finansowej w uniformie albo ubiorze urzędowym uwalnia ją zazwyczaj od dalszej legitymacyi. Wezwanie straży finansowej występującej w uniformie (ubiorze urzędowym), ażeby się legitymowała, wtedy tylko ma nastąpić, gdy zachodzą szczególne powody podejźrzenia. Jeżeli zaś straż finansowa nie występuje w uniformie lub ubiorze urzędowym, wtedy żandarmerya ma prawo żądać od niej legitymowania się, jak dalece to nakazują zachodzące okoliczności i ogólne postanowienia służbowe także względem innych indywiduów. *(L. k. a.)*

Wiédeń, 21. stycznia. Ministeryum handlu mianowało w porozumieniu z ministeryum spraw zewnętrznych kanclerza konzulatu Władysława *Drohojowskiego* jeneralnym kanclerzem konzulatu przy jeneralnym konzulacie w Warszawie. *(W. Z.)*

(Decyzya w sprawie podziału realności.)

Wiédeń, 20. stycznia. Wyszła tu właśnie ważna w sprawie podziału domów decyzya, mianowicie, że ustawy zakazujące podział realności rustykalnych bez poprzedniego przyzwolenia ze strony władz politycznych rozciągają się nietylko na realności z gruntami ziemi, lecz także na domy bez gruntów. W szczególności nieważny jest bez specyalnego pozwolenia władzy politycznej materyalny podział domu na części (n. p. na wyższa i niższą połowę), jako sprzeczny z pojęciem niepodzielności domu i regulaminem ksiąg gruntowych. *(Lloyd.)*

Portugalia.

(Ustępy z mowy od tronu króla-rejenta Portugalii mianej przy otwarciu posledzenia Kortezów.)

Posiedzenia Kortezów zostały, jak wiadomo, otworzone na dniu 2. b. m. Z mianej przy tej sposobności mowy od tronu króla-rejenta podajemy następujące główne ustępy:

„Zacni parowie królestwa, moi panowie deputowani narodu portugalskiego! Zaprzysiężony niedawno w obec Was jako rejent tego królestwa staję dziś znowu pośród reprezentancyi narodu, aby po raz pierwszy wykonać najwznioślejszy akt władzy, którą Mi poruczono. Sesya z roku 1853 skończyła się z ostatnim dniem upłynionego miesiąca; ale była przerwana długiem odroczeniem, w ciągu którego zaszło owo wielkie, przez Nas wszystkich opłakiwane nieszczęście narodowe: zgon cnotliwej królowy Donny Maryi, Mojej najukochańszej i nigdy nieodżałowanej małżonki. Jakże bolesna dla Mnie nietylko ponieść taką stratę, ale nadto być zmuszonym odświeżać jeszcze raz jej pamięć w Waszem gronie! Wszakże żal objawiony z tak wielką uroczystością przez cały naród portugalski mówi więcej, niż Ja sam wyrazić jestem w stanie. Sprzymierzeni z koroną portugalską udzielni monarchowie dowiedziawszy się o tem smutnem zdarzeniu, dali Nam wszyscy dowody bolesnego współczucia i życzliwości. Jej Mość królowa Anglii i Jej zacny małżonek, przysłali do Mnie dwóch godnych zastępców, aby Mnie uwiadomić, jak mocno zasmuciło Ich to wielkie nieszczęście. Od wszystkich sprzymierzonych Monarchów odbierał rząd bez ustanku wyraźne dowody przyjaźni i życzliwości. W ciągu odroczenia Kortezów obmyślał rząd środki dla przyspieszenia i ukończenia budowli gościńców komunikacyjnych, które są przedmiotem Mojej największej troskliwości i nieodzownym warunkiem wszelkich ulepszeń publicznych. W tym zamiarze zaciągnął rząd dwie pożyczki, jednę w Oporto a drugę w Paryżu, które zostały Wam już przedłożone do potwierdze-

nia. Tymczasem zaś nie ustawały roboty około kolei żelaznych, lecz owszem odbywają się dotąd ciągle z jak największą gorliwością. — Dzięki Opatrzności Boskiej cieszymy się i spokojem wewnątrz i publiczną spokojnością niezakłóconą wcale owem głębokiem wstrząśnieniem, którego doznał naród w nieszczęsnym dniu 15. listopada. Stan kraju jest pełen nadziei; agronomia rozwija się we wszystkich prowincyach w najpożądańszy sposób. Żniwa, które w przeszłym roku wypadły niepomyślnie w kilku krajach, nienastręczają u nas, jakkolwiek nie są zbyt obfite, powodu do obawiania się niedostatku. Wywóz win z Duero był bardzo korzystny dla trudniących się tą uprawą, i ceny tego produktu podniosły się wszędzie; wszakże ubolewać trzeba, że zaraza winogron ciągle jeszcze, osobliwie na wyspie Madeira, znaczne szkody wyrządza. Rząd przedstawi Panom potrzebę powiększenia Naszej marynarki i przedłoży Wam niektóre potrzebne ku temu środki. Stan finansów państwa i polepszenie kredytu są głównym przedmiotem troskliwości rządu. W tej mierze przedłoży się Panom kilka nader ważnych projektów, jako też budżet dochodów i wydatków, który z jak największą oględnością i sumiennością rozpoznawać będziecie." *(W. Z.)*

Hiszpania.

(Burza w Helche.)

Z Alikante donoszą, że przez okropną burzę, która się dnia 6. i 7. grudnia srożyła w Helche, zostało 367 domów bardzo uszkodzonych. Gubernator w Alikante przedsięwziął potrzebne środki, ażeby zostającym bez przytułku familiom dać utrzymanie i otworzył na ich wsparcie powszechną subskrypcyę w całej prowincyi. *(Wien. Ztg.)*

Anglia.

(Ustęp z mowy pożegnawczej Dra Bowring. — Sprawozdanie syndykatu uniwersytetu.)

Londyn, 14. stycznia. Dr. Bowring, który wraca na swą posadę do Chin, miał wczoraj na wielkiem zgromadzeniu w Manszester pożegnawczą mowę, z której wyjmujemy następujące ciekawe podania o Chinach. Dziękuję wam, Mości Panowie, rzekł, że przed moim odjazdem podaliście mi sposobność mówienia o tym rozległym kraju, w którym ulokowanych jest 30 do 40 milionów angielskiego kapitału. Te przynoszą Anglii i Indyom rocznie przeszło 10 milionów funtów sztr. dochodu. Kraj ten sprowadza rocznie z angielskich Indyi surowy materyał za 3,000.000 funtów sztr, a natomiast wywozi za 3,000.000 funt. sztr. surowego jedwabiu, komunikacya jego będzie dla nas podobno ważniejsza, niżeliśmy się przy otworzeniu jego spodziewali; dla wielu, którzy podobnie jak ja, wzięli sobie za przedmiot rozszerzać ile możności naszą komunikacyę handlową, będzie ciekawą rzeczą dowiedzieć się, jakie skutki wywarł wolny handel w tem największem na świecie państwie. Przypominam sobie bardzo dobrze ów czas, w którym kompania wschodnio-indyjska, ta reprezentantka największego monopolu w dziejach świata ogłosiła w parlamencie i po-za jego obrębem, że przez zniesienie tego monopolu upadnie całkiem handel z Chinami. W owym czasie wywóz chińskiej herbaty wynosił 33,000.000 funtów, i utrzymywano, że tylko kompania wschodnio-indyjska może takiej ilości herbaty i po oznaczonej cenie dla Anglii dostarczyć. Teraz, Mości Panowie, zniszczony jest ten olbrzymi monopol siłą opinii publicznej, i cóż ztąd wynikło? Oto, gdym Chiny opuścił — (1852) — mogły Chiny nietylko 30,000.000 funtów, lecz 100,000.000 funtów exportować, a przytem są odtrącone ceny na rzecz konsumentów angielskich, a gatunek produktu jest nierównie lepszy niż przedtem. Teraz, gdy powracam do tego kraju, który dla nas jest przystępny tylko na pięciu odosobnionych punktach, spodziewam się, że mając sobie poruczoną misyę, będę mógł dla produktów i fabrykatów angielskich cały ten kraj otworzyć. Należy przytem mieć na względzie niektóre bardzo ważne stosunki. Prawda, że pięć portów stoją dla nas otworem; ale chińskie wybrzeża niebardzo są zaludnione, a wielkie, ludne miasta leżą daleko w głębi kraju. To się rozumie o Kantonie; ważność miasta Amoy zależy od bliskości miasta Chang-chow, którem zwiedził i które liczy 300.000 do 400.000 mieszkańców. Trzeci port jest w Toochow, ale leży także daleko od miasta, liczącego 600.000 mieszkańców, które na przyszłość będzie dla nas bardzo ważne. Najbliższy port w Ningpo był widocznie źle obrany, gdyż sąsiedni w Shanghaj jest dla nas ważniejszy, a dla komunikacyi z Nankinem i Fochow daleko wygodniej położony. Mojem zadaniem jest przeto zdążyć w interesie handlu ku owym wielkim środkowym punktom miast chińskiej ludności i mogę Panom z przyjemnością oznajmić, że po mojej rozmowie z Cesarzem Francuzów, z jego ministrami i z amerykańskim sprawującym interesa dla Chin, mam wielką nadzieję, że te rządy będą po przyjacielsku i serdecznie razem z naszym rządem działać.

W dalszym toku zwrócił mowca uwagę na to, że Chińczycy od niepamiętnych czasów rachują według systemu decymalnego, że uncya śrebra, tamtejszy „Onteger" była od dawna na 1000 części podzielona, i obstaje za zaprowadzeniem tego systemu w Anglii, zwłaszcza gdy do tego zamiaru potrzebaby tylko przebić będącą teraz w obiegu monetę miedzianą.

Syndykat uniwersytetu, mianowany dnia 23go września, ażeby wziął pod rozwagę projekt lorda Palmerstona względem pożądanej reformy uniwersytetu, przesłał w tej mierze senatowi pisemne sprawozdanie, w którem przyznaje, że niejedną rzecz należałoby odmienić. *(Wien. Ztg.)*

Francya.

(Odroczenie otwarcia sesyi prawodawczej. — Koleje żelazne Paryża. — Dekret cesarski. — Pogrzeb pana Bertin.)

Paryż, 15. stycznia. Otworzenie sesyi ciała prawodawczego odroczone do 25. lutego, a to dla nieukończonych jeszcze wypracowań rady państwa, które przedłożone być mają pod obrady ciała prawodawczego.

Sieć kolei żelaznych rozciągać się ma teraz aż do centralnego targowiska. Prefekt departamentu Sekwany wydał już pozwolenie do rozpoczęcia tych budowli.

— Cesarskim dekretem rozporządzono wybicie monety pięciofrankowej w złocie, której 620 sztuk, ma ważyć jeden kilogram. — Również wyznaczono ich wagę szczegółową wraz z średnicą (14 milimetrów), a te ostatnią względem mającej się wybić złotej monety dziesięciu franków, postanowiono na 17 milimetrów.

— Na pogrzebie głównego redaktora pisma „Journal des Debats", pana Armanda *Bertin*, dnia 14, równie jak na żałobnem nabożeństwie, znajdowali się prawie wszyscy tutejsi dziennikarze, znaczna liczba deputowanych, radzcy stanu, urzędnicy, oficerowie, profesorowie itd. W orszaku, odprowadzającym ciało na cmentarz, widziano między innymi pp. Guizot, Thiers, Salvandy, Duchatel, Villemain, Cousin, barona Rothschild i dyrektora dziennikarstwa w ministerstwie spraw wewnętrznych.

— Donoszą z Arras, że stojący tam załogą pierwszy pułk inżynierów odebrał rozkaz powiększyć swe kompanie do 150 ludzi, to znaczy na stopę wojenną i że namieniony pułk otrzyma niezwłocznie 600 rekrutów. *(W. Z.)*

Holandya.

(Korweta rosyjska Navarino w Vlissingen.)

Haga, 12. stycz. Rosyjska wojenna korweta „Navarino", która niejaki czas stała na kotwicy w Plymouth i ztamtąd odpłynęła, dla odbycia jak mówiono podróży na około świata, wzięła w kanale na pokład jednego holenderskiego majtka i zawinęła do Vlissingen dla przezimowania. Dowódzca jej wysłał natychmiast kuryera z depeszami do Petersburga. *(G. W.)*

Włochy.

(Czynność konzulty państwa dla spraw finansowych. — Przywóz i wywóz towarów. — Dochód z ceł.)

Rzym, 7. stycznia. Konzulta państwa dla spraw finansowych rozpoczęła już posiedzenia swoje na rok finansowy $18^{53}{}_{54}$ w drugiej połowie zeszłego miesiąca. — Wszyscy członkowie jej byli obecni. — W kwestyi, jakim sposobem możnaby najlepiej zagoić rany zadane państwu kościelnemu przez rewolucyę, zadecydowało wysokie zgromadzenie, że trzeba koniecznie odnieść się z tem do historycznych instytucyi państwa kościelnego. — W tym tedy duchu zgodzili się konzultorowie, którzy z wyjątkiem trzech prałatów należą wszyscy do stanu świeckiego, na tę zasadę, że dla lepszego toku rządu papiezkiego potrzeba koniecznie poruczyć wyższe funkcye administracyjne znowu samym kardynałom i prałatom, aby tym sposobem uprosić niejako tak rozwlekłą teraz i na tyle dyrekcyi podzieloną administracyę. Doświadczenie ostatnich czterech lat dowiodło dostatecznie, że kraj taki, jak państwo kościelne niemożna stawić na równi z innemi państwami, że zupełna sekularyzacya urzędników administracyjnych niezgadza się z naturą państwa kościelnego i że nawet częściowa ich sekularyzacya jest oczywistą niedorzecznością, niszczącą tylko publiczny skarb państwa.

— Podług dat urzędowych wynosiła w roku 1852 wartość przywiezionych do państwa kościelnego towarów 10,218.420, a wywiezionych 10,474.012 szkudów. — Dochód z ceł wynosił 1,788.371 szkudów. W roku 1851 wynosiła ogółowa wartość handlu 20,331.725, w roku 1850 — 19,207.729, a dochody z ceł w pierwszym z tych dwóch lat, 1,726.644, w drugim zaś 1,604.568 szkudów. Przeciętny dochód z ceł w 10 latach od 1840—1849 wynosił rocznie tylko 1,460 223 szkudów. *(A. B. W. Z.)*

(Szczegóły o uroczystości Propagandy.)

Rzym, 10. stycznia. „*G. di Roma*" podaje następujące szczegóły o uroczystości Propagandy obchodzonej corocznie w dzień Trzech Króli:

„W świątyni tego katolickiego instytutu, który po wszystkie czasy wzbudzać będzie podziwienie wszystkich umiejących cenić to, co prawdziwie wielkiem, celebrowano w święto Trzech Króli mszę św. w pięciu rozmaitych obrzadkach i podawano hostyę pokoju według obrządku łacińskiego, chaldejskiego, maronickiego, syryjskiego i ormieńskiego.

W tej samej świątyni mieli d. 8. i 9. stycz. uczniowie instytutu, (których jest przeszło sto), sposobność mieć mowy w czterdziestutrzech rozmaitych językach. Szybko następywały z kolei mowy w języku francuskim i angielskim, hiszpańskim i polskim, tureckim i greckim, portugalskim i niemieckim, szkockim i iryjskim, szwedzkim i celtyckim, holenderskim i węgierskim, w narzeczach szwajcarskich i romańskich, po syryjsku, arabsku, persku i hebrejsku, po chińsku i etyopsku, po łacinie i po staro-grecku, po chaldejsku narzeczem i językiem piśmiennym, po staro- i nowo-ormieńsku, po koptyjsku, birmańsku i bengalsku, w językach Sudanu itp. itp.

Kilku kardynałów, prałatów i innych znakomitych osób zaszczyciło akademię swą obecnością. *(Abbld. W. Z.)*

Niemce.

(Traktat Prus z Oldenburgiem. — Układy między Prusami i księztwami Anhaltskiemi. — Rozporządzenie względem zamiany kary pieniężnej na karę aresztu.)

Berlin, 16. stycznia. *Oldenburger Zeitung* tudzież *Jeverländischen Nachrichten* zawierają następujące doniesienia o osnowie traktatu państwa, zawartego między Prusami i Oldenburgiem. W artykułach jego powiedziano: „Oldenburg odstępuje Prusom z zwierzchniczem prawem państwa, południowo-wschodnią kończynę obwodu Heppen, którą tworzy niemal prosta linia, idąca od Bandter-Siel aż do pastwiska Heppen, tudzież małą przestrzeń kraju, leżącego naprzeciwko Butigding. Równocześnie przyrzeka Oldenburg ułatwić koronie Prus nabycie prywatnej własności w dalszym obwodzie i nieprzeszkadzać zniesieniu budowli w tym obwodzie, również niepozwolić na utworzenie tam handlowego zakładu. Prusy przyjmują na siebie ochronę oldenburskiej bandery handlowej i łożenie kosztów na utrzymywanie jazów, będą zachowywać oldenburskie przepisy względem grobli, zapłacą pół miliona pruskich talarów, wybudują gościniec dla połączenia swego nowego terytoryum z gościńcem Jever-Vareler i pozwolą na przyłączenie się Oldenburga, gdy Prusy wybudują kolej żelazną z Minden.“

— Układy między Prusami i ksiestwami Anhaltskiemi względem przyłączenia rzeczonych księztw do cłowego systemu Prus i upodatkowania produktów krajowych są już ukończone i w tych dniach będzie przedłożona izbom ratyfikacya zawartych w tej mierze traktatów.

— W powszechnem rozporządzeniu z dnia 2. b. m. tyczącem się miary, według której pieniężne kary, jeżeli osądzony nie jest w stanie zapłacić, należy zamienić na karę aresztu, postanowił minister sprawiedliwości w duchu praw, że już za dziesięć srebrnych groszy pieniężnej kary, można zasądzić jeden dzień więzienia, zresztą zaś zostawia się zdaniu sędziów w zachodzącym przypadku, w wyższej kwocie aż do dwóch talarów, wyznaczyć jeden dzień więzienia.

— Wiadomo, że jest zamiarem rządu przedłożyć projekt do ustawy, nakazujący połączenie wszystkich robotników górniczych i salinarnych w obwodzie całej monarchii z towarzystwami górników. Zamiarem tej ustawy jest, ażeby powyżej oznaczonym klasom robotników, którzy są zatrudnieni, bądź na rachunek państwa, bądź w instytutach prywatnych, zostających pod dozorem władz górniczych, za złożeniem stosunkowo małej kwoty do kas górniczych, zapewnić trwałe i stosowne wsparcie w przypadku choroby albo też na czas podeszłego wieku. Odnośny projekt, wypracowany w król. ministeryum handlu, przemysłu i robót publicznych, będzie temi dniami izbom przedłożony, gdyż już nastąpiło najwyższe upoważnienie do tego przedłożenia. *(W. Z.)*

(Sprawy izby radzców stanu.)

Mnichów, 14. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby radców stanu obradowano nad projektem do ustawy względem „naruszenia honoru“ i przyjęto go jednogłośnie i z wniesionemi przez pana referenta modyfikacyami. — Także izba deputowanych odbyła krótkie posiedzenie, na którem jednak nic ważnego nieuradzono.

(Posiedzenie zgromadzenia związkowego.)

Frankfurt, 14. stycznia. Na przedwczorajszem posiedzeniu zgromadzenia związkowego oznajmił referent wydziału wojskowego, że w ubiegłym roku porobiono znaczne oszczędzenia w wydatkach kancelaryjnych czterech twierdz związkowych. Potem przedłożono finalne sprawozdanie o załatwieniu wniesionych do zgromadzenia związkowego w roku 1853 podań prywatnych. Członkami wydziału reklamacyjnego zostali obrani pp. posłowie przy sejmie związkowym ze strony Bawaryi, Badenu, obudwu Hesyi i Meklenburga. Wkońcu przedłożył poseł holsztyński dodatkowo przyzwolenie swego rządu na podatek dla pokrycia potrzeb dotacyjnych dwóch twierdz związkowych Ulmu i Rasztatu, jakoteż na zawartą w roku 1851 umowę względem stosunków obywatelstwa związkowego. *(W. Z.)*

(Obrady w sprawie załatwienia sporu kościelnego.)

Karlsruhe, 14. stycznia. Ksiądz biskup Ketteler z Moguncyi, który już od kilku dni tu bawi i przyjmowany jest u dworu z wielkiemi względami, otrzymał za przyzwoleniem rządu polecenie ze strony księdza arcybiskupa w Fryburgu względem spokojnego załatwienia wiadomego sporu kościelnego. Słychać, że w tej mierze odbywają się obrady w ministeryum spraw wewnętrznych.

Frankf. P. Ztg. zawiera wiadomość urzędową treści następującej: Tak rząd jak i ksiądz arcybiskup życząc sobie spokojnego załatwienia sporu kościelnego, wybrali na pośrednika w tym względzie księdza biskupa Kettelera, który miał już kilka konferencyi z ministeryum i posłuchanie u Jego królewicz. Mości Rejenta. *(A. B. W. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 19. stycznia.)

Metal. austr. 5% $72^1/_8$; $4^1/_2$ $63^1/_8$. Akcye bank. —. Sardyńskie —. Hiszpańskie $38^3/_8$. 3% Wiedeń. —. Losy z r. 1834 —. 1839 r. —.

(Kurs giełdy berlińskiej z 20. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 100 p. $4^1/_2$% z r. 1850 $98^3/_4$. $4^1/_2$% z r. 1852 $99^3/_4$. 4% z r. 1853 $98^1/_2$ p. Obligacye długu państwa —. Akcye bank. $108^1/_4$ l. Pol. listy zastawne nowe $93^1/_2$; Pol. 500 ł. 84; 300 l. —. Frydrychsdory $13^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. 9. Austr. 5% met. $72^3/_4$. Austr. banknoty $81^1/_2$.

Księztwa Naddunajskie.

(Wiadomości z widowiska wojny.)

Z Bukaresztu ma *Pr. Corr.* wiadomości z dnia 15. b. m. według których książę Gorczakow nazajutrz dnia 16. z swym sztabem jeneralnym zamierzał udać się do małej Wołoszczyzny, gdzie się Turcy ciągle trzymali w swych pozycyach pod Kalafatem. Dnia 12go usiłowało dwa tysięcy Turków z Rahowy przeprawić się pod Kalarassem przez Dunaj, ale po krótkiej walce odparł ich rosyjski jenerał Boguszewski. Tego samego dnia o 2 godzinie po północy przeprawiło się 1200 rosyjskiej piechoty, 200 kozaków i 700 mołdawskich robotników na barkach holowanych przez paropływ wojenny „Prut“ z Gałacza na drugą stronę Dunaju, spalili karczme turecką i zaczęli oczyszczać z drzewa i szuwaru wyspę leżącą przed Gałaczem. Aż do południa (tak daleko bowiem sięgają wiadomości otrzymane w Bukareszcie) nie atakowali Turcy tej pozycyi, zajętej świéżo przez wojska rosyjskie. *(A. B. W. Z.)*

Grecya.

(Wybór prezydenta drugiej izby. — Senator i jenerał Hadji-Christos †.)

Ateny, 13. stycznia. Deputowany Barboglu należący do partyi sprzyjającej rządowi, wybrany został jednogłośnie prezydującym drugiej izby.

— Senator i jenerał Hadji-Christos, adjutant Jego królewskiej Mości i jeden z najwaleczniejszych wojowników z wojny o niepodległość, umarł dnia 11. b. m. przeżywszy 89 lat. *(Abbl. W. Z.)*

Turcya.

(Wypłynięcie flot połączonych na Czarne morze.)

Konstantynopol, 9. stycznia. Najważniejszą wiadomością ostatniego tygodnia jest wypłynięcie francusko-angielskiej floty na Czarne morze. W Bosforze zostanie tylko 1 okręt liniowy i po 2 parostatki każdego narodu; tej imponującej sile morskiej w liczbie 34 okrętów towarzyszy 5 parostatków tureckich płynących z załogą i amunicyą do Trebizondy i Battun. Flota wpłynęła właściwie dopiero 4go na Czarne morze, bo 3go było morze tak wzburzone a mgła tak gęsta, że komendant Dundas uznał za rzecz stósowną przeczekać 24 godzin. Odpłynięcie floty odwlekło się z kilku powodów, najprzód iż, jak mówią, reprezentanci Austryi i Prus sprzeciwiali się, powtóre, iż Turcy nie byli gotowi z przesełkami swemi, a nakoniec dla braku doświadczonych pilotów, gdyż żaden Grek (Grecy są jak wiadomo najlepszymi znawcami Czarnego morza) niechciał się podjąć tego nawet za najlepszą zapłatę. *(Gaz. Tr.)*

(Sprostowania.)

Ze względu na doniesienia, jakoby obydwa wielkie mocarstwa niemieckie w zbiorowem oświadczeniu w Londynie, Paryżu lub Konstantynopolu zaprotestowały przeciw wpłynięciu angielsko-francuskiej eskadry na Czarne morze, ale jakoby Prusy i Austrya w wspólnej nocie żądały wyjaśnienia względem tego kroku mocarstw morskich, oświadcza *Pr. Corr.*, że wszystkie te wiadomości, jak dalece się odnoszą do Prus, są bezzasadne. Wiadomo tylko, że p. Wildenbruch w Konstantynopolu z swej strony pojedyńczo ten fakt konstatował, że wypłynięcie angielsko-francuskiej floty nastąpiło bez poprzedniego umówienia się z Prusami, do którego-to oświadczenia przystąpić miał następnie także p. Bruck w imieniu Austryi.

Constitutionnel z dnia 17. b. m. zawiera następujący artykuł: „Kilka dzienników rozszerzyło pogłoskę, że porozumienie istniejące ze względu na sprawę oryentalną między czterma mocarstwami, bardzo jest zagrożone przez ostatnie postanowienia Anglii i Francyi. Ta pogłoska nietylko zupełnie jest bezzasadna, ale najnowsze wiadomości z Niemiec donoszą, że konferencya wiedeńska w nowym protokole podpisanym dnia 13. b. m. jednomyślnie uznała, że odpowiedź wysokiej Porty na notę ambasadorów Francyi, Anglii, Austryi i Prus w Konstantynopolu zupełnie jest zaspokajająca; wyrzekła także zaufanie, że gabinet Petersburgski z swej strony skłoni się do zasad, pod któremi Turcya jest gotowa przystąpić do układów względem przywrócenia pokoju.

(Uwiadomienie od ambasadora Anglii do poddanych angielskich. — Instrukcya dla flot połączonych.)

Konstantynopol, 9. stycznia. Dnia 5. b. m. otrzymało kilku poddanych angielskich następujące uwiadomienie od ambasadora angielskiego:

Na mocy odebranych przezemnie instrukcyi wypłynęła eskadra angielska złożona z 10 liniowych okrętów, z jednej fregaty i 7 paropływów pod dowództwem wice-admirała Dundas na Czarne morze; ponieważ silna francuska eskadra pod dowództwem wice-admirała Hamelin, działająca w porozumieniu z eskadrą angielską, równocześnie na to samo morze wypłynęła, uważam przeto za rzecz stosowną uwiadomić Pana, że zadaniem admirała Dundas działającego według przydzielonej mu służby będzie, bronić gdzie tylko można prawowitych interesów Turcyi, niezrywając spokojnych stosunków istniejących jeszcze między rządem Jej Mości królowej a rządem rosyjskim.

Konstantynopol, 5. stycznia 1854. *Redcliffe.*

— *Osserv. Triest.* donosi, że połączone eskadry otrzymały następujące instrukcye, ażeby broniły konwojów tureckich, ażeby się przytem ile możności trzymały na wodach tureckich, przeszkadzały każdemu usiłowaniu Rosyi przeciw europejskim i azyatyckim wybrzeżom, jak najstaranniej unikały wszelkiego konfliktu i ażeby przy spotkaniu rosyjskiej eskadry salutowały zwykłemi salwami.

Dnia 5go były obydwie floty według doniesień dziennika *Oss. Triest.* w pobliżu Synopy; eskadra angielska płynęła po lewej, francuska po prawej stronie; we środku znajdowały się okręta tureckie (5 parowców i 3 okręta transportowe) wiozące razem 9200 wojska i bardzo wiele amunicyi.

Gazeta tryesteńska donosi: Ethem Basza przygotowywał się jeszcze do podróży do Belgradu. Odwozi tam ferman zakomunikowany reprezentantom wielkich mocarstw, mocą którego rządzącemu księciu Serbii potwierdzone są nanowo wszystkie prerogatywa księstwa.

Przygotowania do zaciętej wojny na wiosnę trwają ciągle; pomimo nieustannej słoty odbywają się wielkie pochody wojsk.

W Konstantynopolu spokój, Softy zachowują się spokojnie, szkoły idą dawnym trybem, wszyscy przyjaciele pokoju ganią bardzo wypłynięcie flot na Czarne morze. *(A. B. W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiédeń, 21. stycznia. *Lit. koresp. austr.* pisze: Z Tryestu donoszą, że k. centralna władza morska wydała ogłoszenie, według którego okręta na Czarnem morzu wiozące zasoby wojenne, będą bez względu na bandery neutralne od rosyjskich okrętów krążących pojmane i za zdobycz uważane.

— Wspomniona korespondencya donosi dalej:

Wiadomość umieszczona w dziennikach, jakoby c. k. internuncyusz i król. pruski poseł w Konstantynopolu zaprotestowali przeciw wypłynięciu na Czarne morze, jest bezzasadna, a dla lepszego wyjaśnienia tej sprawy dodajemy jeszcze co następuje:

Ambasadorowie obydwóch niemieckich mocarstw otrzymawszy w drodze nieurzędowej wiadomość o mającem nastąpić wysłaniu flot, uznali za rzecz potrzebną stwierdzić ze stanowiska swego aktem wyraźnym i niewątpliwym, że krok ten uchwalono bez przyczynienia się z ich strony.

Pierwszemu tłumaczowi c. k. internuncyatury panu *Schreiner*, dano przeto pisemną instrukcyę względem deklaracyi mającej się przesłać Reszydowi Baszy w imieniu c. k. ambasady i polecono mu zostawić kopię tego aktu. W dokumencie tym powiedziano, że krok wspomniony uważa c. k. ambasada jako powzięty bez porozumienia się c. k. austr. Dworu z rządami Francyi, Anglii i Prus, jak-to już oświadczono w identycznej nocie z dnia 12. grudnia.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stanisławowskim.)

Stanisławów, 7. stycznia. Według doniesień handlowych płacono w grudniu r. z. na targach w Stanisławowie, Haliczu, Nadwórnie, Buczaczu i Tłumaczu w przecieciu za korzec pszenicy 6r. 36k.—6r.—5r 24k.—6r.—6r.24k.; żyta 6r.16k.—5r.12k.—4r.20k.—4r.—5r.24k.; jęczmienia 4r.30k.—0—3r.40k.—3r.36k.—4r.; owsa 2r.36k.—2r.—2r.—2r.—2r.24k.; hreczki 4r.4k.—0—0—3r.48k.—4r.; kukurudzy 4r.9k.—4r.—4r.20k.—4r.—4r.48k.; kartofli w Stanisławowie 3r.54k, w Tłumaczu 2r.40k. Za cetnar siana 1r.16k.—1r.—30k.—1r.20k.—30k.; wełny w Stanisławowie 30r. Sąg drzewa twardego sprzedawano po 6r.32k.—4r.30k.—2r.10k.—5r.—10r., miękkiego po 3r 51k.—3r.12k.—1r.5k.—4r.—8r. Funt mięsa wołowego kosztował $3^3/_5$k.—4k.—$2^3/_5$k.—$3^2/_5$k.—$3^3/_5$k. i garniec okowity 1r. 36k.—1r.6k.—1r.—1r.24k.—1r. — W Manasterzyskach płacono za korzec owsa 2r.48k. i za cetnar siana 1r.36k mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 23. stycznia.		gotówką zł.	gotówką kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	46	5	49
Dukat cesarski	„ „	5	49	5	52
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	6	10	9
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	$57^1/_2$	1	$58^1/_2$
Talar pruski	„ „	1	48	1	50
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	27	1	28
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	90	18	90	36

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 23 stycznia 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	90	12
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	90	42

(Kurs wiédeński i wekslowy z 23. stycznia 1853.)

Obligacye długu państwa 5% $90^5/_8$; $4^1/_2$% $80^5/_8$; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; $2^1/_2$% —. Losy z r. 1834 $229^1/_2$; z r. 1839 $132^5/_4$. Wied. miejsko bank. — Akcye bankowe 1308. Akcye kolei półn. 2270. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 629. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. 475 złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $126^3/_4$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $126^3/_8$ p. 2. m. Hamburg $93^1/_2$ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 12.17. l. 3. m. Medyolan $123^1/_2$. Marsylia 148. l. Paryż $148^1/_4$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $31^3/_4$ Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. 90.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 21. stycznia o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 31. Ces. dukatów obrączkowych agio $30^1/_2$. Ros. imperyały 10.4 Srebra agio $24^3/_4$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. stycznia.

Hr. Krasicki Edmund, z Liska. — PP. Niezabitowski Napoleon, z Nakła. — Tergonde Teodor, z Łoziny. — Seebald Karol, c. k. sekretarz gubernialny, z Rzeszowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23 stycznia.

PP. Rechtkron Izydor, c. k. rotmistrz, do Złoczowa. — Nikorowicz Karol, do Kochanówki.

Spostrzezenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zrana	28 3 5	— 1°	0°	połud.-zachod.₀	mglisto
2 god. pop.	28 3 7	0°	— 1°	„	pochm.
10 god. wie.	28 3 7	— 1°			„

T E A T R.

Dziś: opera niem.: **„Die Musketiere der Königin."**
Jutro: na dochód JPanny Rutkowskiej dramat polski: **„Wróżka La Voissin."**

K R O N I K A.

Na pamiątkę stóletniej rocznicy c. k. akademii oryentalnej wybito medal wykonany w pracowni medailleura p. W. Seidan. Po jednej stronie medalu jest portret Jego c. k. Apost. Mości i Jej Mości Cesarzowej Maryi Teresy z napisem w około:

Maria Theresia Fundatrix MDCCLIV Franciscus Josephus Fautor MDCCCLIV

Poczatkowe litery nazwiska artysty umieszczone są pod portretami.

Na stronie odwrotnej jest stósowny obraz. Minerwa z Egidą, z lancą w prawej, a z rolą w podniesionej do góry lewej ręce. Po obydwóch stronach nóg jest po prawej wschodzące słońce, palma i pyramida, wyobrażenia wschodu, po lewej księgi, z których jedna ma napis: „Anthologia persica," a druga nosi nazwisko sławnego oryentalisty austryackiego Menińskiego.

Wzdłuż kraju jest napis:

I. Festum Saecul. Fundat. Academiae. orient. Celebratum.

dalej datum D, III, Jan. MDCCCLIV. W środku jest orzeł cesarski.

Tym pięknym upominkiem obdarzył akademię Jego Excell. pan minister domu i spraw zewnętrznych, hrabia Buol-Schauenstein.

— Od kilku dni bawi w Zagrabiu znany Franciszkan *Jukic*. Ma zamiar ogłosić drukiem kilka manuskryptów, a między innemi także dalszy ciąg dzieła swego pod tyt.: Bosanski priatelij."

— Za pozwoleniem Jego Mości Cesarza Rosyi podjął się najstarszy nauczyciel przy drugiem gymnazyum w Kijowie, nazwiskiem Fedorow, przetłumaczyć na język rosyjski z hebrajskich pism religijnych wszystko to, co się odnosi do religijnych i duchownych zwyczajów izraelitów. Praca ta ma być ukończona w przeciągu lat czterech z dodaniem szczegółowego przedstawienia religijnego, politycznego i familijnego życia, ustaw o własności i prawa karnego dawnych żydów, wraz z używanemi jeszcze teraz w niektórych przypadkach życia cywilnego ceremoniami i ustawami.

— Z początkiem roku 1854, liczono w Pradze 248 doktorów medycyny, 6 doktorów chemii, 18 aptekarzy, 29 chirurgów i 6 dentystów.

— Pruski dziennik „Zeit" pisze: Liczba wychodźców z Mecklenburgu na Hamburg wynosiła w r. 1853 7310, więcej jak czwartą część ogółowego wychodźtwa na Hamburg (29,096), prawie połowę ogółowej liczby dzieci urodzonych co roku w Meklenburgu (około 17,000 z wyłączeniem urodzonych nieżywych), więcej jak rzeczywisty wzrost ludności po odciągnieniu zmarłych (blisko 5500). Zabrany kapitał da się obliczyć (po 200 talarów na głowę) na blisko $1^1/_2$ mil. talarów.

— Dawny minister finansów pod panowaniem Ferdynanda VII., Don Antonio Martinez, umarł w Madrycie w 68 roku życia.

— Środek na cholerę. — W dziele Łukasza Zollekhofer wydanem w r. 1564 pod tytułem: „Silvae variarum lectionum" zawarta jest wiadomość, że Rhabarbarum leczy cholerę.

— „Gazz. dei Tribunali" donosi, że w Florencyi wydarzył się dnia 4. b. m. w sali sadowej trybunału pierwszej instancyi szczególniejszy przypadek kradzieży; ukradziono bowiem krucyfix, przed którym świadkowie mieli składać przysięgę; bezczelny złodziej korzystał z chwili w której się oddalił herold, by przyprowadzić sędziów z sali obrad.

Główny Redakto **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.